

# Finansklagenemnda Skade

## Avgjørelse FinKN 2024-537

20.6.2024

**Fremtind Forsikring AS**

**Bygning - innbo (kombinert)**

Brann – erstatningsoppgjør – avtl. § 36.

Sikredes hus ble totalskadet i brann. Sikrede og foretaket ble enige om et erstatningsoppgjør. Noen måneder senere krevde sikrede lemping av erstatningsoppgjøret etter avtl. § 36. Sikrede mente at de var i en presset situasjon da de godtok erstatningsoppgjøret. Videre mente sikrede at foretaket ikke hadde lagt frem takst da de mottok erstatningstilbudet. Foretaket avviste imidlertid at erstatningsoppgjøret kunne lempes, da sikrede hadde fått det han hadde krav på etter avtalen. Videre avviste foretaket at sikrede ble presset til å akseptere erstatningsoppgjøret. Nemnda kom til at det ikke var grunnlag for å lempe erstatningsoppgjøret etter avtl. § 36, og viste blant annet til at sikrede ikke hadde sannsynliggjort at foretakets takst var feil.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 960 000

---

### Saksfremstilling

Saken gjelder lemping av erstatningsoppgjør etter brann, jf. avtl. § 36.

Sikredes bolig brant ned sommeren 2022. Han sendte inn skademelding til foretaket den 23.6.22. Sikrede oppga at hus og innbo var totalskadet i brannen. Sikrede hadde boligforsikring hos Tryg og innboforsikring hos Fremtind.

Sikrede har forklart at han 14.1.23 ble oppringt av en bekjent som informerte om at det var igangsatt sanering på branntomten. Sikrede tok derfor kontakt med Fremtind, og partene avtalte et møte den 18.1.

Det var deretter kommunikasjon mellom Tryg og Fremtind angående rivning av sikredes bolig. Tryg skrev til Fremtind at det hadde bestilt et firma til å foreta rivningsarbeidet. Det regnet med at Fremtind hadde foretatt oppgjøret for innbo ettersom skaden inntraff for et halvt år siden og Fremtind ikke hadde fremsatt innsigelser mot rivning av huset. Dersom Fremtind likevel hadde innsigelser, regnet Tryg med at foretaket ville dekke merkostnader til rivning som følge av utsettelsen. Fremtind ba så om utsettelse av rivning til 19.1. Skadeinspektøren skrev at skadeoppgjøret for innbo ikke var klart enda, og det hadde avtalt et møte med sikrede den 18.1. Foretaket ville dekke merkostnadene som følge av at arbeidet ble utsatt.

Fremtind og sikrede møttes 18.1. for å diskutere oppgjøret. I forkant av møtet hadde sikrede sendt inn en tapsliste til foretaket med angivelse av verdi på innboet på ca. kr 3 200 000. Partene er enige om at foretaket fremsatte et tilbud på kr 2 000 000 under møtet, og at sikrede godtok dette muntlig. De er imidlertid uenige om hva som ble sagt i forbindelse med avtaleinngåelsen.

Dagen etter møtet sendte foretaket en oppsummering av erstatningstilbudet til sikrede. Skaden ble taksert til ca. kr 2 000 000. Vedlagt var en detaljert utregning av erstatningen. Foretaket ba sikrede om å lese gjennom takstoppgaven og godkjenne verdivurderingen. Sikrede godtok tilbudet

20.1.23.

Sikrede kontaktet foretaket i november 2023 med forespørsel om hvorfor foretaket hadde trukket 40 % i oppgjøret. Sikrede anførte videre at ikke alle prisene var lagt inn i skadeoppgjøret.

Foretaket svarte at det hadde gjennomgått sikredes tapsliste og taksert den til kr 2 000 000. Det var ikke foretatt aldersfradrag, men inspektøren hadde taksert innboet ut fra hva det ville koste å gjenskaffe tilsvarende eller vesentlig tilsvarende gjenstander i dag. Skadeinspektøren skrev at sikrede hadde priset gaver, arv og bruktkjøp etter nypris, og at dette var feil. Han var også uenig i flere priser som sikrede hadde oppgitt, og omfanget av det sikrede kunne dokumentere. Skadeinspektøren viste til at sikrede kunne fremlegge lite dokumentasjon i form av kvitteringer, fakturaer o.l. for kjøpene. Han mente derfor at sikrede hadde fått et godt oppgjør.

Sikrede klaget på erstatningsoppgjøret og anførte at de var i en presset situasjon da de godtok tilbudet. De hadde ikke fått beskjed om at rivning av huset var i igangsatt, selv om Fremtind ikke hadde frigitt huset. Sikrede mente at foretaket hadde sagt at de kunne holdes økonomisk ansvarlig for utsettelse av rivningen. De godtok derfor oppgjøret. Nå hadde sikrede satt seg inn i vilkårene og mente at foretaket hadde benyttet skjønn uten at reglene for skjønn var fulgt.

Foretaket avviste at erstatningsberegningen var feil. Erstatningen for innbo/løsøre var beregnet ut fra gjenanskaffelsespriser for tilsvarende gjenstander. Når det gjaldt skjønn, viste foretaket til at det måtte skilles mellom bruk av skjønnsmenn etter vilkårspkt. 5.4 og en skjønsmessig vurdering av verdien til enkeltgjenstander. Foretaket hadde foretatt en skjønsmessig avveining av verdien til enkeltgjenstander fordi sikrede ikke hadde dokumentasjon for alle gjenstandene.

Sikrede sendte så inn en ny klage og anførte at avtalen måtte lempes etter avtl. § 36. Ifølge sikrede hadde skadeinspektøren foreslått et tilbud på kr 2 000 000 på møtet uten å legge frem en takst. Videre var sikrede presset fordi foretaket sa at sikrede kunne holdes ansvarlig for utsettelse av rivningen. De hadde ikke fått mulighet til å lete etter en harddisk med bilder som dokumenterte kravet. Sikrede krevde en ytterligere utbetaling på kr 960 000.

Foretaket avviste at avtalen kunne lempes etter avtl. § 36.

**Sikrede** krever ytterligere utbetaling på kr 960 000 og anfører at erstatningsoppgjøret må lempes etter avtl. § 36. Foretaket har ikke fremlagt en reell verdivurdering i saken, jf. fal. § 8-2 første ledd. Da foretaket møtte sikrede den 18.1.23, ble det ikke fremlagt noen beregning av skaden, men partene diskuterte hvor stort oppgjøret kunne være. Inspektøren foreslo da en erstatning på kr 2 000 000. Dagen etterpå sendte foretaket en takst på kr 2 000 000. Sikrede mener at taksten må være tilpasset det beløpet skadeinspektøren foreslo på møtet 18.1. Det strider mot god forretningsskikk å unnlate å fremsette takst når partene skal drøfte skadeoppgjøret.

Sikrede ble også utsatt for et urimelig press ved avtaleinngåelsen. Foretaket sa at sikrede kunne holdes ansvarlig for kostnader ved midlertidig stans av rivningsarbeidet. Sikrede følte seg derfor presset til å godta foretakets tilbud. Sikrede hadde ikke juridisk bistand på møtet den 18.1. Forholdet mellom partene og forholdene ved avtalens inngåelse tilsier at avtalen bør lempes.

Sikrede anfører at det er vanskelig å dokumentere tapet utover det som sikrede har gjort i skadeskjemat. Harddisken gikk tapt i brannen uten at sikrede fikk mulighet til å sjekke om den var intakt. Dermed ble sikrede avskåret fra å dokumentere sitt tap nærmere.

Erstatningsoppgjøret på kr 2 millioner er vesentlig lavere enn det beløpet sikrede sendte inn i skademeldingen. Avtalens innhold er derfor også urimelig.

**Forsikringsforetaket** avviser ytterligere ansvar og bestrider at erstatningsoppgjøret kan lempes etter avtl. § 36. Sikrede har fått utbetalt det han har krav på etter forsikringsavtalen. Sikrede har ikke lagt frem noen dokumentasjon som sannsynliggjør at foretakets verdivurdering er for lav. Det kan derfor ikke være "urimelig" å gjøre oppgjøret gjeldende etter avtl. § 36.

Foretaket bestrider at sikrede ble presset til å akseptere oppgjøret. Sikrede hadde et halvt år til å utarbeide tapslisten som dannet grunnlaget for oppgjøret. Han aksepterte oppgjøret uten forbehold eller innsigelser, og oppgjøret ble ikke påklaget før ett år senere.

### **Finansklagenemnda Skades begrunnelse**

Spørsmålet er om erstatningsoppgjøret kan lempes etter avtl. § 36.

Avtl. § 36 fastslår:

En avtale kan helt eller delvis settes til side eller endres for så vidt det ville virke urimelig eller være i strid med god forretningsskikk å gjøre den gjeldende. Det samme gjelder ensidig bindende disposisjoner.

Ved avgjørelsen tas hensyn ikke bare til avtalens innhold, partenes stilling og forholdene ved avtalens inngåelse, men også til senere inntrådte forhold og omstendighetene for øvrig.

Reglene i første og annet ledd gjelder tilsvarende når det ville virke urimelig å gjøre gjeldende handelsbruk eller annen kontraktrettslig sedvane

Spørsmålet blir da om det vil være "urimelig" å gjøre avtalen om erstatningsoppgjør gjeldende.

Ordlyden "urimelig" viser til en konkret skønsmessig vurdering. Videre tilsier ordlyden at det er en høy terskel for å sette avtalen til side. Dette følger også av prinsippet om at avtaler skal holdes. I Rt. 2013 s. 769 avsnitt 44 viser Høyesterett til at terskelen for tilsidesettelse er avklart i en rekke dommer og videre:

Gjennomgående understrekes det klare utgangspunkt at avtaler skal holdes, og det er klart dekkende å si at det er tale om en heller snever unntaksbestemmelse.

Spørsmålet om urimelighet skal avgjøres etter momentene angitt i annet ledd. Det første momentet er avtalens innhold. Om avtalens innhold er urimelig vil avhenge av hvilket oppgjør sikrede har krav på etter vilkårene. Det fremgår av vilkårene pkt. 5.1 at erstatningen ikke kan "overstige det selskapet må betale for reparasjon eller gjenanskaffelse". Sikrede har bevisbyrden for at foretaket har lagt til grunn feil gjenanskaffelsesverdi for de tapte gjenstandene. Sikrede mener at foretakets verdivurdering er for lav og krever en ytterligere erstatningsutbetaling på kr 960 000. Det er vist til tapslisten, hvor sikrede har oppgitt at innboets verdi var kr 3 200 000. Sikrede har imidlertid ikke fremlagt noen dokumentasjon i form av kvitteringer, annonser av tilsvarende gjenstander eller takst som tilsier at foretakets verdivurdering er feil. Sikrede har forklart at dette er vanskelig når sikredes hus er totalskadet i brann. Dette innebærer imidlertid ikke at bevisbyrden snus. Sikrede mener tilbudet må sees i forhold til sikredes krav, men dette kravet dokumenterer ikke hvilken erstatning sikrede hadde krav på. Foretaket har forklart at sikredes tapsliste er basert på nyverdi, og sikrede har kun krav på gjenanskaffelsesverdi, dvs. kostnadene til å kjøpe tilsvarende ting i markedet eller gjenanskaffelsesverdien for de aktuelle gjenstandene med fradrag for slit og elde. Når det ikke er fremlagt noen dokumentasjon, har ikke sikrede sannsynliggjort at foretakets takst er feil. Avtalens innhold gir derfor ikke noe moment for at det er "urimelig" å gjøre avtalen gjeldende.

Det neste momentet er "forholdene ved avtalens inngåelse". Sikrede viser til at foretaket sa at sikrede kunne holdes ansvarlig for kostnader ved midlertidig stans av rivningsarbeidet. Sikrede følte seg derfor presset til å akseptere oppgjøret for å unngå ansvar ved utsettelse av rivningsarbeidet. Foretaket har imidlertid avvist at det presset sikrede til å inngå avtalen. Det er

ikke mulig for nemnda å ta stilling til hvilken fremstilling som her er korrekt. Sikrede viser også til at foretaket ikke hadde taksert skaden da partene møttes den 18.1. for å diskutere oppgjøret, jf. kravet i fal. § 8-2 første ledd. Sikrede mener skadeinspektøren startet en diskusjon angående oppgjørets størrelse uten takst. Ifølge sikrede sa skadeinspektøren at oppgjøret kunne være på kr 2 000 000. Dagen etterpå sendte han verdivurderingen på kr 2 millioner. Sikrede mener derfor at foretaket ikke har foretatt en reell taksering, men har tilpasset taksten slik at den samsvarer med beløpet som skadeinspektøren foreslo på møtet.

Fal. § 8-2 første ledd angir at foretaket skal utbetale erstatningen så fort foretaket har hatt "rimelig tid" til å klarlegge ansvarsforholdet og beregne erstatningen. Denne bestemmelsen regulerer forfallstidspunktet for sikredes erstatningskrav under en avtale om skadeforsikring. Derimot regulerer bestemmelsen ikke hvordan foretaket skal beregne erstatningen. Dette er regulert i forsikringsvilkårene.

Det er uklart for nemnda hva som ble kommunisert mellom partene på møtet den 18.1., men foretaket sendte sikrede en detaljert takstoppgave dagen etter møtet. Dette fremstår som en reell verdivurdering. Foretaket anmodet samtidig sikrede om å gå gjennom utregningen og godkjenne den. Foretaket åpnet dermed for at sikrede kunne komme med innvendinger til erstatningsberegningen. Det ble ikke satt noen akseptfrist. Sikrede godtok imidlertid verdivurderingen uten innvendinger. Nemnda kan ikke se at forholdene ved inngåelsen av oppgjøret tilsier at avtalen er urimelig.

Det siste momentet er "partenes stilling" ved avtaleinngåelsen. Momentet "partenes stilling" viser til styrkeforholdet mellom partene. Sikrede er en forbruker og var ikke bistått av advokat ved avtaleinngåelsen. Videre er foretaket en profesjonell part. Dette innebærer at det var en skjevhet i styrkeforholdet mellom partene ved avtaleinngåelsen. At det er inngått en avtale mellom en forbruker og en profesjonell, er imidlertid ikke tilstrekkelig i seg selv til at avtalen er urimelig.

Nemnda kan etter dette ikke se at det vil være urimelig å gjøre oppgjørsavalen gjeldende.

Avgjørelsen er enstemmig.

### **Finansklagenemnda Skades konklusjon**

Foretaket gis medhold.

*Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).*